Европейски парламент
2019-2024

Комисия по правата на жените и равенството между половете

2022/2139(INI)

10.1.2023

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно регулирането на проституцията в ЕС: трансгранични последици и въздействие върху равенството между половете и правата на жените (2022/2139(INI))

Комисия по правата на жените и равенството между половете

Докладчик: Мария Нойхл

PR_INI

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....9

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно регулирането на проституцията в ЕС: трансгранични последици и въздействие върху равенството между половете и правата на жените (2022/2139(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид членове 4 и 5 от Всеобщата декларация за правата на човека от 1948 г.,

– като взе предвид Конвенцията на ООН от 1949 г. Конвенцията за преследване на търговията с хора и експлоатацията на чужда проституция,

– като взе предвид член 6 от Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW) от 1979 г., който има за цел премахването на всички форми на трафик на жени с цел проституция и експлоатацията на жени, упражняващи проституция,

– като взе предвид Протокола от Палермо от 2000 г. за предотвратяване, противодействие и наказване на трафика с хора, особено жени и деца, допълващ Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност,

– като взе предвид работата на специалния докладчик на ООН относно трафика на хора, особено на жени и деца,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 14 април 2021 г. относно стратегията на ЕС за борба с трафика на хора за периода 2021 – 2025 г. (COM (2021)0171) и Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета[1] (Директива за борба с трафика на хора),

– като взе предвид своята резолюция от 26 февруари 2014 г. относно сексуалната експлоатация и проституцията и тяхното отражение върху равенството между половете[2],

– като взе предвид Обща препоръка № 38 (2020) относно трафика на жени и момичета в контекста на глобалната миграция, приета от Комитета на ООН за премахване на дискриминацията по отношение на жените на 20 ноември 2020 г.,

– като взе предвид доклада на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) от 10 юни 2021 г., озаглавен „Възпиране на търсенето, насърчаващо трафика на хора с цел сексуална експлоатация“,

– като взе предвид своята резолюция от 10 февруари 2021 г. относно прилагането на

[1] ОВ L 101, 15.4.2011 г., стр. 1.
[2] ОВ C 285, 29.8.2017 г., стр. 78.

Директива 2011/36/ЕС относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него[3],

– като взе предвид резолюцията на Съвета на Европа от 8 април 2014 г., озаглавена „Проституция, трафик на хора и съвременно робство в Европа“,

– като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по правата на жените и равенството между половете (A9-0000/2023),

А. като има предвид, че проституцията, нейната експлоатация и трафикът на хора с цел сексуална експлоатация се увеличават; като има предвид, че те са специфични за пола явления с глобално измерение и засягат най-маргинализираните членове на нашите общества, като по-голямата част от проституиращите лица са жени и момичета, а почти всички купувачи на сексуални услуги са мъже;

Б. като има предвид, че международно приетата формулировка, използвана в повечето правно обвързващи текстове, е „проституция на жени“ и „проституция“;

В. като има предвид, че различните регулаторни мерки относно проституцията имат различно въздействие върху равенството между половете;

Г. като има предвид, че жените, които проституират, са изправени пред повече насилие и експлоатация, отколкото жените средно;

Д. като има предвид, че гарантирането на физическата неприкосновеност на всички и гарантирането на равенството и зачитането на правата на жените трябва да бъдат в центъра на политиките на държавите членки и на ЕС;

Е. като има предвид, че съществуват силни връзки между проституцията и организираната престъпност, като например трафика на хора;

Ж. като има предвид, че факторите, които карат хората да започнат да проституират, са многобройни, включително бедност, социално изключване и миграционен произход;

З. като има предвид, че проституцията има трансгранични последици и засяга правата на жените и равенството между половете; като има предвид, че различията в законодателството относно проституцията в ЕС са от полза за трафикантите и мрежите на организираната престъпност; като има предвид, че всички държави членки имат правно задължение да възпират и преустановяват трафика на хора и организираната престъпност;

Сравнение между държавите членки

1. отбелязва, че подходите към регулирането на проституцията се различават в рамките на ЕС и са насочени към три ключови компонента на тази система: проституиращи лица, закупуване на сексуални услуги (т.е. търсене) и

[3] ОВ C 465, 17.11.2021 г., стр. 30.

сводничество; подчертава, че различните закони имат различно въздействие върху проституиращите жени, техните права, правата на жените като цяло, равенството между половете, търсенето, обществото и съседните държави;

2. изразява съжаление относно липсата на надеждни, точни и съпоставими данни във всички държави;

Действителността в проституцията

3. отбелязва, че жените, които проституират, са изложени на повече насилие, отколкото жените средно; позовава се на проучване от 2019 г. на германското федерално министерство по въпросите на семейството, възрастните хора, жените и младежта, според което 41% от проучените проституиращи жени са били подложени на физическо или сексуално насилие (или и двете) в контекста на проституцията;

4. подчертава констатациите от това проучване по отношение на опита на проституиращите жени с малтретиране в детска и юношеска възраст;

5. подчертава, че съгласие може да бъде дадено свободно само когато няма неравновесие в силите между участващите лица; същевременно отбелязва, че за хората може да бъде изключително трудно да осъзнаят, че са жертви, особено когато не познават правата си, и припомня динамиката на отношенията, съпътствани от злоупотреба;

6. отбелязва, че влошаването на социалното и икономическото положение в резултат на пандемията от COVID-19 увеличи всички форми на злоупотреба и насилие срещу жените, включително проституцията; предупреждава, че това ще бъде допълнително утежнено от настоящата енергийна криза и кризата, свързана с разходите за живот;

7. подчертава, че Европейският парламент призна в своята резолюция от 26 февруари 2014 г. относно сексуалната експлоатация и проституцията и тяхното отражение върху равенството между половете, че проституцията и сексуалната експлоатация са нарушения на човешкото достойнство, които са в противоречие с принципите на правата на човека, като равенството между половете, и следователно са в разрез с принципите на Хартата на основните права на Европейския съюз; припомня, че в своята резолюция от 5 юли 2022 г. относно бедността сред жените в Европа Парламентът определи проституцията като сериозна форма на насилие и експлоатация[4];

Въздействие върху проституиращите жени

8. осъжда факта, че проституиращите жени са лишени от правна сигурност поради инкриминирането им, което означава, че те са изправени пред постоянна заплаха от полицейско и съдебно преследване, изложени са на допълнителна уязвимост и стигматизация, които оказват отрицателно въздействие върху тяхното здраве, поради което срещат трудности при установяването на контакт със службите за

[4] Приети текстове, P9_TA(2022)0274.

подкрепа и нямат достъп до основни права; изразява съжаление във връзка с факта, че същевременно клиентите, собствениците на публични домове и трафикантите на хора често остават ненаказани;

9. посочва отрицателните последици от декриминализирането на сводничеството и купуването на сексуални услуги, което, чрез привидното обществено нормализиране на тези дейности, води до увеличаване на трафика на хора с цел сексуална експлоатация и прикрива реалността на принуда, манипулация, насилие и експлоатация при проституцията, при което се използват липсата на езикови умения, уязвимостта и несигурните условия, за да бъдат накарани жените да започнат и да продължат да проституират; изразява съжаление относно факта, че дори легализирането на проституцията, сводничеството и купуването на сексуални услуги не означава прекратяване на стигматизирането на проституиращите жени;

10. приветства факта, че все по-голям брой държави възприемат и прилагат скандинавския модел / модела на равенство; подкрепя феминисткия контекст на този модел и неговата цел за постигане на равенство между половете и подчертава положителното въздействие на този модел върху правата на проституиращите и борбата срещу трафика на хора;

Търсене

11. отбелязва, че проституцията и трафикът с цел сексуална експлоатация съществуват единствено поради търсенето им;

12. отбелязва, че декриминализирането на сводничеството и на купуването на сексуални услуги увеличава търсенето, овластява търсещата страна и нормализира купуването на сексуални услуги; подчертава, че стигматизирането на хората, особено на жените, които проституират, продължава независимо от това;

Въздействие върху трафика на хора с цел сексуална експлоатация

13. изразява загриженост, че легализирането на проституцията насърчава правните структури, зад които трафикантите могат да се крият;

14. подчертава, че трафикът на хора с цел сексуална експлоатация се увеличава поради голямото търсене; посочва, че това е особено видимо в държавите с либерален регулаторен модел, докато държавите, които следват подходи като скандинавския модел / модела на равенство, вече не са големи пазари за трафик на хора за тази цел;

Трансгранично въздействие

15. отбелязва, че различните подходи към регулирането в ЕС имат различни последици и че проституиращите жени имат различни права и защита в различните държави – членки на ЕС; подчертава, че средно 70% от проституиращите лица в ЕС са жени мигранти и че трафикът с цел сексуална експлоатация засяга предимно жени и момичета от източната част на Европейския

съюз;

16. подчертава, че различаващите се правила означават, че някои държави – членки на ЕС, имат повече жертви на трафик на хора от други и че свободното движение в рамките на ЕС спомага за преместването на хора от един пазар на друг;

Въздействие върху равенството между половете и правата на жените

17. подчертава, че специфичният за пола характер на проституцията отразява и възпроизвежда преобладаващите властови отношения; подчертава, че проституцията и сексуалната експлоатация са едновременно причина и следствие от неравнопоставеното третиране на жените и мъжете и възпроизвеждат и затвърждават стереотипите за жените и мъжете;

18. подчертава различните последици от различните регулаторни мерки върху мъжете, младите хора и обществото като цяло;

Ролята на държавите членки и на ЕС

19. подчертава задължението на държавите членки да защитават правата и физическата неприкосновеност на жените и да насърчават равенството между половете и подчертава ролята на ЕС за осъществяването на тази цел в рамките на международната общност и за създаването на еднаква защита и равни права във всички държави членки;

20. призовава държавите членки да предприемат действия в областта на превенцията, декриминализирането на проституиращите лица, програмите за напускане на проституцията, намаляването на търсенето, наказването на клиентите, дестигматизацията и премахването на стереотипите; призовава държавите членки да намалят търсенето, като същевременно защитават жените и техните права, да прекратят инкриминирането и стигматизирането на проституиращите лица и да осигурят стратегии за напускане на проституцията и безусловен достъп до системите за социална сигурност и реинтеграция;

21. призовава държавите членки да гарантират, че умишленото предложение за, приемане или получаване на сексуален акт от лице срещу възнаграждение, обещание за възнаграждение, предоставяне на обезщетение в натура или обещанието за такова обезщетение се наказва като престъпление;

22. призовава държавите членки да предприемат мерки за борба с икономическите, социалните и културните причини за проституцията, така че жените в положение на бедност, социално изключване, дискриминация и миграция да не стават жертва на тази форма на експлоатация;

23. призовава за конкретни мерки за подпомагане на проституиращите жени при тяхната социална и професионална реинтеграция; призовава тези програми за напускане на проституцията да действат постепенно, жените да бъдат подкрепяни по личния им път и потенциалът на хората да бъде признаван, като програмите за професионално обучение и допълнително образование вземат предвид това;

24. призовава за всеобхватна психологическа, медицинска и социално-икономическа подкрепа за жертвите и оцелелите;

°

° °

25. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Дебатът по въпроса за проституцията и нейното регулиране понастоящем е в ход в много държави членки и по света. Разпоредбите, които се различават в отделните държави членки, водят до различна действителност и различни въздействия върху проституиращите лица, като се окажат разочароващи и не отчитат справедливо индивидуалното им положение.

Темата, която по принцип засяга пряко само отделни хора в обществото, се обсъжда емоционално, понякога дори безмилостно. Като се има предвид, че проституцията, нейната експлоатация и трафикът с цел сексуална експлоатация се засилват и са специфични за пола и глобални явления, които оказват въздействие върху най-дискриминираните в нашите общества, трябва да гарантираме, че правата на жените са в центъра на тази дискусия. Освен това трябва да признаем: именно най-уязвимите жени и момичета в обществото са тези, които виждаме да проституират – и така е в световен мащаб. Освен това знаем, че най-маргинализираните не се оказват в това положение въз основа на наистина свободно решение, а често поради острата липса на алтернативи в капиталистическото и патриархалното общество. Привидното нормализиране на проституцията в много държави членки прикрива реалността на принуда, манипулация, насилие и експлоатация. То прикрива факта, че липсата на езикови умения, несигурното положение, бедността и социалното изключване се използват, за да бъдат накарани жените да проституират, така че да се гарантира достъп на мъжете до телата на жените. В ново проучване, в което се разпитват купувачите на сексуални услуги в Германия, се установява, че повечето от тях знаят, че проституиращите жени не са нито свободни, нито доброволно се намират в това положение. Освен това тя показва, че те приемат това, предпочитат да си затварят очите за тяхното положение или дори то им дава допълнително усещане за сила.

Проституцията е форма на насилие и е както причина за, така и последица от неравенството между половете. Специфичният за пола характер на проституцията отразява преобладаващите властови отношения в нашето общество. Проституцията възпроизвежда и затвърждава стереотипите за жените и мъжете. Това очевидно включва виждането, че телата на жените и момичетата трябва да се продават, за да се задоволи търсенето на секс от страна на мъжете, както и мнението, че мъжете трябва и имат право да изживяват сексуалността си с друго лице. Това оказва ясно въздействие и върху равенството между половете и по-нататъшното упражняване на правата на жените.

Проституцията има и трансгранични последици за жените, техните права и равенството между половете и поради това трябва да бъде разгледана колективно на европейско равнище, за да се гарантира, че жените навсякъде се ползват от едни и същи права и защита. Защото данните показват, че проституиращите жени са изложени във все по-голяма степен на насилие и експлоатация. Тяхното здравословно положение е особено несигурно в сравнение с останалата част от населението. Стигматизирането им, което продължава да съществува независимо дали проституцията е легализирана или не, също допринася за това. Дестигматизирана е само страната на купувачите, както и извличането на ползи от проституцията на друг човек. Проституиращите лица обаче продължават да бъдат маргинализирани и стигматизирани. Освен това достъпът до

техните основни права е затруднен.

Съществуват и редица връзки между проституцията и организираната престъпност, като например трафик на хора, трафик на наркотици и др. Знаем, че в държави с декриминализирано сводничество и купуване на сексуални услуги и свързаната с това правна инфраструктура трафикът на уязвими жени и непълнолетни лица с цел сексуална експлоатация се улеснява и насърчава.

Нуждаем се от общоевропейски подход, така че търсенето и пазарът на проституция да не се преместват просто в следващата държава членка, а правата на жените да могат да бъдат гарантирани през границите и всички жени да могат да бъдат защитени от експлоатация.

Инкриминирането на проституиращите лица не може да бъде решение. То води само до липса на правна сигурност, с постоянна заплаха от полицейско и съдебно преследване, допълнителна уязвимост и стигматизация и отрицателни последици за здравето и безопасността, както и до произтичащите от това трудности при установяването на контакт със служби за подкрепа и липса на достъп до основни права за проституиращите лица. Поради това е крайно време държавите членки да предприемат мерки в областта на превенцията, декриминализирането на проституиращите лица, като същевременно подкрепят програмите за напускане на проституцията и реинтеграция, дестигматизацията и намаляването на стереотипите и не се колебаят да наказват клиентите. Тъй като в крайна сметка тяхното търсене е в основата на експлоатацията, която се извършва чрез проституция. Търсенето прави търговията с жени привлекателна. Търсенето се възползва от уязвимостта и липсата на алтернативи. И търсенето легитимира системата на неравенство и експлоатация, в която жените и децата са основните жертви.

Феминизмът е борба срещу една система, срещу патриархата. Тази борба винаги е провокирала съпротивление. Фактът, че няма такова съпротивление срещу легализацията на сводничеството и купуването на сексуални услуги, би трябвало да даде храна за размисъл.